

Welkomstwoord studiedag Sabeel, 30 oktober 2009-10-29

Dames en Heren,

Als voorzitter van de stichting Vrienden van Sabeel Nederland mag ik u welkom heten op deze open studiedag die wij in samenwerking met KiA/ICCO, IKV/PaxChristi en Cordaid organiseren.

A special welcome to our keynote speaker Mr. Katanacho from Palestine. We are very pleased that you are willing to give us today a very necessary and important input on behalf of our discussions here in the Dutch churches and on the streets. Because it is my opinion (but that is of course free for discussion) that the churches cannot exclude the political dimensions of their own actions and non-actions. Our lectures and discussions in Dutch will be translated for you, so I feel free to continue in Dutch.

Ook een speciaal welkom voor de andere sprekers en workshopleiders van vandaag, de heer André Drost, theoloog en voorzitter van de Landelijke Raad Kerk en Israel, en de heer Henri Veldhuis, predikant en anders dan op de uitnodiging nog aangegeven, inmiddels geen synodelid meer. Welkom ook aan onze dagvoorzitter, de heer Jan v.d. Kolk en aan mevrouw Heleen Ransijn, die als tolk voor de heer Katanacho inmiddels al met haar werk gestart is.

Maar vooral ook een hartelijk welkom aan u allen die de moeite hebt genomen om vandaag vrij te maken en bezig te zijn met halsstarrige thema's.

Dat is belangrijk; want willen we als bij de kerk betrokken mensen verder komen met de vragen en problemen die het ontstaan en bestaan van de joodse staat Israël oproept, en met de vraag hoe ons daarin op te stellen, dan kunnen we er niet omheen om met elkaar open gesprekken en waar nodig confrontaties aan te gaan.

De situatie is urgenter dan ooit. Terwijl de Palestijnse samenleving dagelijks verder wordt afgekneld, (details kunt u dagelijks op talloze websites vinden), veroorlooft de prot. Kerk Nederland zich om het grotendeels te laten bij het produceren van een weinig verplichtende nota, de zgn. IP-nota

Veel woorden die niet met geloofwaardige daden verbonden worden, wat tot gevolg heeft dat de soms fraaie bewoordingen loos en ongeloofwaardig worden.

Het is tijd voor actie; dat zeg ik niet als eerste, dat staat te lezen in de Amman Call uit 2007 die, naar men beweert de grondslag vormt voor de eerder genoemde IP-nota.

In één van de actiepunten van de Amman Call wordt opgeroepen om met hun stemmen, onze stem te verheffen als we de machthebbers de waarheid aanzeggen en om moedig het onrecht te benoemen dat we waarnemen.

In een ander actiepunt wordt opgeroepen om het risico te nemen van scheldpartijen en verwensingen die over je heen kunnen komen als je in solidariteit met hen keuzes maakt.

Ik noem deze paar voorbeelden omdat het voor zover het de kerkleiding betreft van de PKN, (ik heb het nadrukkelijk niet over het goeie werk aan de basis op tal van fronten),

het grotendeels aan het omzetten van hun uitgangspunten en doelen in openlijk herkenbare daden ontbreekt.

Hoewel ik de IP-nota op veel fronten tekort vind schieten, en hiermee vertel ik weinig nieuws voor velen van u, zou ik graag willen dat de kerk deze nota veel serieuzer neemt. Op zo'n manier dat de vrijblijvendheid ervan afgaat.

Bijvoorbeeld als het gaat over christenzionistisch gedachtegoed van groepen als Christenen voor Israël. De IP-nota zegt zich van dat gedachtegoed te distantiëren. Merken we daar iets van?

Jaren geleden organiseerde Sabeel een internationale conferentie rond dit thema en werden de kerken wereldwijd opgeroepen om die vormen van theologie te bestrijden. Onlangs herhaalden Palestijnse kerkleiders een soortgelijke oproep. En dezer dagen vergaderen islamitische en christelijke leiders in Beit Sahour daarover opnieuw.

Hebben wij voldoende in de gaten dat het hier gaat om theologieën die binnen onze eigen kerkcultuur opbloeien?

Een aanverwant punt: de IP-nota erkent dat de zaak van de Palestijnen tot dusver onderbelicht is gebleven in de kerk. Wat hebben we aan zo'n constatering als de verantwoordelijkheid daarvoor niet genomen wordt? Blijkbaar heeft de kerk decennialang denkbeelden ontwikkeld die blind maken voor de ellende van de Palestijnen. Vraagt dat niet om een grondige herziening van die ontwikkelde theologieën?

Als laatste voorbeeld een punt uit de Amman Call dat in de IP-nota in het geheel niet genoemd wordt: de Amman Call vraagt om het vaststellen en bevorderen van maatregelen, inclusief economische, die een 'einde maken aan de bezetting' bevorderen.

Inmiddels zijn wereldwijd acties op gang gekomen op het gebied van boycot, divestment, en sanctions. Ook enkele buitenlandse kerken nemen daarin het voortouw. Maar ook hier wordt een Nederlands kerkelijk eigen geluid en bijdrage gemist.

Kortom: we hebben geen gebrek aan vrijblijvende woorden, die horen en lezen we genoeg, maar aan woorden die aan vertrouwen wekkende daden gekoppeld zijn. Aan het eind van zijn verslag van een reis naar Israël en de bezette gebieden schrijft Arjan Plaisier, secretaris van de Synode (juni 2009): Het is te hopen dat er politieke leiders ontstaan die de moed hebben verrassende stappen te zetten.

Dat mag ik met hem hopen; maar vooralsnog liggen er tal van appels op de deurmat van de kerkelijke leiders, ook op die van hem, die stilzwijgend genegeerd worden.

In een droombeeld zie ik Arjan Plaisier zich inschepen op de eerstvolgende boot, beladen met hulpgoederen, die gaat proberen om de onmenselijke blokkade van Gaza te doorbreken.

Ik koester niet de illusie dat zo'n beeld werkelijkheid wordt, maar ik hoop dat deze dag mede zal bijdragen aan het versterken van een vruchtbare onrust in kerkelijke en politieke gelederen, passend bij de urgentie van de zaak.